

4.3.2. Kulturministeriets overvejelser

Bestemmelsen i § 17, stk. 2, 2. led, skal ses i sammenhæng med den adgang til erhvervsmæssig gengivelse og spredning af eksemplarer, der indtil december 2002 var hjemlet i § 17, stk. 1.

I forbindelse med gennemførelsen af infosoc-direktivet ved lov nr. 1051 af 17. december 2002 ophævedes imidlertid adgangen til spredning til erhvervsmæssig brug i § 17, stk. 1.

Undtagelsen i stk. 2, 2. led, har herefter alene betydning for ikke-erhvervsmæssig udlejning, dvs. udlejning, der ikke sker for at generere overskud, men hvor en betaling alene skal modsvare de omkostninger, der er forbundet med at sprede de pågældende eksemplarer.

Kulturministeriet finder ikke, at der er tilstrækkeligt grundlag for at opretholde en bestemmelse, der alene forbyder ikke-erhvervsmæssig udlejning. Der findes ingen grund til, heller ikke af hensyn til rettighedshaverne, i ophavsretsloven at forhindre en ordning, hvor de syns- og hørehandicappede helt eller delvis dækker de faktiske omkostninger forbundet med den fysiske distribution af materiale. Stillingtagen til indførelse eller opretholdelse af en sådan ordning bør ske uafhængigt af ophavsretsloven. På denne baggrund foreslås det at ophæve bestemmelsen.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.

4.4. Udvidelse af § 17, stk. 4 – fremstilling og distribution af lydbøger

4.4.1. Gældende ret

Bestemmelsen i § 17, stk. 4, indebærer, at det er tilladt at fremstille lydbøger med henblik på udlån til blinde, svagtseende, ordblinde, læsehåndicappede og andre, som er ude af stand til at læse almindelige bøger. Bestemmelsen forudsætter således fysisk distribution og tilbagelevering af lydbøgerne.

Bestemmelsen i § 17, stk. 4, skal sikre, at de syns- og læsehåndicappede får samme adgang til litterære værker, som de seende har.

4.4.2. Kulturministeriets overvejelser

Forudsætningen i bestemmelsen om, at der skal ske fysisk distribution og tilbagelevering af lydbøger ved udlån, er ikke i tråd med den teknologiske udvikling, som nu giver mulighed for at stille lydbøger til rådighed online via internettet m.v. Der har derfor fra Danmarks Blindebiblioteks side været udtrykt ønske om, at bestemmelsen udvides til også at gælde onlinetilrådgivningsstilling.

Kulturministeriet finder det vigtigt, at teknologien også anvendes til at optimere vilkårene for syns- og læsehåndicappede. Det foreslås derfor at udvide adgangen til distribution af lydbøger til også at omfatte onlinedistribution og andre former for gengivelse og spredning, således at ophavsretten ikke er til hinder for en sådan distributionsform. Der er fortsat tale om en tvangslicens, hvorefter ophavsmanden har krav på vederlag for gengivelse eller spredning af lydbøger, herunder onlinetilrådgivningsstilling af de enkelte eksemplarer.

Forslaget giver mulighed for, at Danmarks Blindebibliotek ved at tilbyde onlinedistribution af eksemplarer af værker til de syns- og læsehåndicappede kan undgå en administrativt tung proces med udlån af lydbøger på kassettebånd m.v.

Som resultat af den møderække, der er omtalt i pkt. 4.1, er Danmarks Blindebibliotek, Den danske Forlæggerforening, Dansk Forfatterforening og Danske skønlitterære Forfattere nået til enighed om en samarbejdsaftale med et adfærdskodeks.

Samarbejdsaftalen tager stilling til kravene til handicap, således at det sikres, at kun personer, der opfylder lovens krav til handicap, får adgang til materiale fra Danmarks Blindebibliotek. Fx er der enighed om, at alle, der modtager ordblindeundervisning i henhold til lov om specialundervisning, vil kunne tilmelde sig Danmarks Blindebibliotek, ligesom lægeerklæringer vil kunne tjene som dokumentation for handicap.

Samarbejdsaftalen regulerer dernæst kravene til sikkerhed i forbindelse med distribution af digitale lydbøger. De væsentligste elementer er

- oplysninger på de fysiske cd'er, der gør det muligt at identificere den enkelte bruger
- et identifikationsnummer på alle digitale lydbøger
- et fremtidigt krav om kryptering og/eller vandmærkning.

Endelig regulerer samarbejdsaftalen spørgsmålet om udveksling af lydbøger mellem Danmarks Blindebibliotek og de kommercielle forlag, således at parterne tilstræber at stille lydbogsmateriale til rådighed for hinanden. Samtidig forpligter Danmarks Blindebibliotek sig til at orientere forlagene om påtænkte lydbogsproduktioner med henblik på at undgå dobbeltproduktion i de tilfælde, hvor de kommercielle forlag enten har udgivet det pågældende værk som lydbog eller påtænker at gøre dette inden for en nærmere aftalt periode.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5.